

Roditelji

Pre mnogo godina duhom bogati mudraci, dušebrižni očevi moji, zabeležili su mnoge poučne i vredne priče, pridržavajući se narodnog predanja, ali njihova slova su zaboravila ili namerno zanemarila ovu priču koju samo još poneka izlapela starica zna i kada pripoveda njene reči niko ne primećuje; osuđena na propast usled odricanja i prećutanja, morao sam jedne noći pod poroznim svetlom sveće da je zapišem i potom pređem drugim tkanjem slova preko ove priče. Molim te, čitaoče, kad otkriješ ovu tajnu, da se tvoje srce smiluje na moju nedostojnu dušu, koja nije slušala valjane oce i da se pomoliš našem Gospodu za njen večni spokoj.

Senke nema tamo gde nije obitavala Senka. Život ne zavisi od svetlosti, nego od ruke tame; iz tame se rodi, u tamu se vraća. Takav život se stvara u prošlosti, u suludom, promišljenom grehu bivstva, što se kao okovi nameću na ruke tame. To je prosto: hladan poljubac u čelo; ruka na grudima, blizu srca; obarajući pogled što se kao noćna oluja leti obruši na nepripremljene ljude i njihov opori san.

U zaboravljenoj tami krije se Prarođenje, sakriveno od vremena i bogova, nedostupno Stvaranju, daleko od Života, svog deteta. U čkiljavoj tami dešavanja su apstraktna, živopisna i prepuna pare. Dve bele ruke uzimaju u svoje naručje nevinu iskru i pevaju joj pesme bola i čemera, ljubavi, gubitka. Kao brazde na dlanovima, pesme režu i uvlače se u potkožno tkivo duše, ispredajući strahotu jedne neodigrane priče, nerazumljive kao hijeroglif. Poslednja melodija nepoznata je rečima i rabini joj nisu nadenuli ime: o tome se ne govori; samo se u mislima, noću, dok duša isplivava u senku, prošapne jedna aluzija, ali se pri najmanjem pokretu gubi ta veza sa njom, sa senkom, i sve biva

kao malopre – obično i neuzvišeno. Neki, hrabri i glupi, tu melodiju zovu – sačuvaj me, Bože – Spasenje. Ali greše. Jer vide, i misle, da je samo svetlost dobra.

Velika priča se iznova uskomešala kada je u nekoj (ne znam kada, gde i kojoj) slanoj pećini prepunoj od Sunca zaboravljenog mraka i srodnih senki, Senka promeškolljila svoje divne, snene, oči i odlučila da se probudi iz beskrajnog sna, koji je kao večnost uvek prisutan. Prikupila se iz crnog lišća zlatnih pora, vazdigla sa svog odra Bezvremena i, kako su se zvukovi u pećini sabirali, propovedajući i moleći se u tisuću neljudskih šapata, ona je rasla i širila se. Sa tavanice pećine počеше rominjati kapi i sa šuštanjem u lišću tiho pevušiti ariju buđenja iz večnog sna, koji će i posle ovog buđenja trajati. Da rastavlja vode od voda.

Kada je poslednja kap kiše pala svet se skotrljao u ambis. Kap kišnice, topla kao suza, raspršila se u milione sićušnih delova materije; svet u malom sastavljen od sveta u manjem, u malenom, sićušnom. Putanja koja se iznova rađa i traje u vidu novih svetova, lualica i univerzuma, započeta je jednom suzom iz nebesnih dolina, pa i pre toga – načeta u jednoj čistoj emociji, lišene patetike i skrnavljenja. Sada će ta suza postati svet za sebe, logos (kao što je uvek na početku) koji će iz sebe crpsti snagu, i ona, suza, toplo će voleti hladnoćom i sebično grejati tajne koje su prekrivene feredžom poretka; tajne se uvek postepeno otkrivaju, ali postoji – tačnije, traje – ova jedna, koja je aksiom i uvek nedokučiva filozofsko-metafizička enigma.

I pošto prestade arija buđenja, Senka, bezoblična i nejasna, nadvisi se sa svog odra i pahulje svetolsti sa njenog prekrivača, pore mrtvog lišća, obasušše pećinu u bljesku koji je bio jak da uništi sve neželjene oči, koje je (po davno izgovorenem zakonu) ne smedoše sagledati. I ostade samo ćutanje; melodija je zamrla.

Ćutanje; smisljeno, a bez smisla?; večno, a nepostojano. Kao polje

posejano mrazom, tako je i ćutanje nekad jednolično i suvo; masivno, preteće, ogromno i hladno; neupitno. I neka se pokaže suho.

Napokon se uzdigavši sa odra, ona, Senka, lebdijaše nad tvrdom, mnogo-vekovnom zemljom, klizeći i mileći kroz vazduh i rastući do nemerljivih obličja. A onda blesnuše neka siva svetlost iz nje, deformišući i bušeći je na raznim mestima, prolazeći kroz nju pravolinijski, i Senka, onakva kakva je bila, nestade u pepelu; i iz Senčinog pepela rodi se pogrbljena starica uvijena u crnu poderanu haljinu sa kapuljačom koja joj skrivaše lice. Ona osmotri pećinu i, kao busolom vođena, zaputi se izlazu. Kako je išla ka izlazu, tako joj hod bivaše ispravljeniji, sigurniji i mlađi; njena najpre smežurana koža se izglača i podmladi bojom i svetlilom. Da budu znaci koji će obeležiti vreme, dane i godine. I bosom nogom ona kročiše u pustinju.

Kako je peklo žarko sunce, njene oči boje katrana na tren behu zaslepljene, ali već sledećeg trenutka ona vide suve grane grmlja i nisku stabljiku akacije u čijoj krošnji je svirao razdragani pustinjski vetar. Obluci šljunka su joj se isprečili pod nogama i ona koračaše meko po njima. Zastavši, sunce otkri blede obraze žene lepih crta lica, i ona je osetila nenadani, tihi bol u predelu grudi, a ledeni biseri joj pođoše iz oka. I ona uze pustinjski pesak, koji je pod njenim prstima bio mek i tečan, i namazaše se svud po telu kao da nanosi melem na svoje rane. A onda, pošto sklopi oči i zamisli se, ona se vinu u nebo. I lebdijaše crnim krilima nad pustinjom, nad oranicama, morima i okeanima, planinama i dolinama, nad gradovima, kolibama i bogataškim vilama; tu je videla crnilo, besjaj i liveno tele potomaka i naroda; i svuda su je ljudi, iako zauzeti svojim sitnim zemaljskim poslovima, osetili kao neko nevidljivo prisustvo: majke su iz mesta briznule u plač, privijajući na grudi i u naručje svoja zbunjena čeda, koja nisu razumela to neskriveno, tužno ridanje; a muškarcima se koža naježila i - oni koji nisu sa ženama plakali - stajahu posmatrajući nebo, pomirenog

držanja i nespremnih da ikako delaju. Osećahu da se zlo nadvilo po nebu, a tihi trepet im je govorio da su sami krivi za njen dolazak. A ne videhu njene suze kojim posipaše zemlju i nevinu dečicu. I svi behu kao tugom umoreni i nemoćno klonuše, gledajući bezizrazno u pocrnelu zemlju. A dečica se razležahu na sve strane sveta, bežeći i plašeći se od zatupljenih očeva i majki svojih.

Kad je ceo svet obvila tama njenog prisustva, gušeći ga unutar sebe i onesposobivši ga da se izvine iz tog kašastog tkanja haljine što je lepršala svojom crninom, Ona se spustila na jednu izdvojenu i usamljenu oštru morsku liticu, koju su modroplavi talasi kao u oluju zapljuskivali. I tišina – ćutanje – vladaše zemljom, i priroda izgubi sva čula, te ljudi više ne čuše jecaje svoje dece: samo se tišma kao pesma čula: i stvori zvezde.

Posmatrala je ponor i modrinu talasa uzdignutog, vitog, belog lica i modrih usana; preklopila je trepavicama svoje duboke, tužne oči i nestala u sebi, ali svesna stvarnosti – osluškiivala je i očekivala. I tako je do njenog sluha dopro glas iz daljine:

evo one koja je kost mojih

kosti

i put od moje puti.

Bio je to jedan čovek sporog hoda.

Poljubiše se bezbrižno i lako, kao stari ljubavnici koji nisu u stanju da poveruju u ponovni susret. Predavši se njegovom zagrljaju, naslonila je svoju glavu na njegovo rame, a on joj skinu kapuljaču; i mazio ju je po ispijenim obrazima i milovao po kosi boje ebanovine, sjajne kao morska pena.

Ona je progovorila prva, nakon što su se minuti kao svetlost izgubili, a njen glas je bio šapat hiljada njenih deca, kojih se sada

prisećala i koje je žalila:

- Kako smo mogli ovo da dopustimo? Ovo nije moje; ovo nije naše. Oni nisu mi.

A njegov glas je duboko odzvanjao u modroj tami:

- Ni sam verovao nisam, ali... pogledaj ih! Imaju naše oči, naša tela, naše pokrete i našu snagu koja ih pokreće u nepoznata delanja.

- Oni su slabi, prepredeni i ne znaju! ne znaju da su kušali plod sa drveta poznanja dobra i zla. Ali su se izmenili i zli su: Ljubavi moja, ja sam počinila greh, i, iako on nije bio nedobar, čin je bio zao - moja namera je bila Zlo - stoga ja klijam u ovom svetu, a ti...

Ona prikloni glavu telu ovog čoveka što je slabio i bledio kroz svaki trenutak, i obisnu mu se o vrat, tugujući tugom koja je bila razlog svog njenog postojanja i razarajućeg bola. A kad je Adam ponovo progovorio, jedno desetleće po nestanku Neba, ona mu se bila potpuno vratila, jer je sama bila uzeta od čoveka:

- Ja im ne mogu pomoći, odveć sam slab za to, ali im ti, kao Majka, podari nov život. Mi smo listovi u Božjoj mećavi svemira, bačeni u vrtlog providenja, sudbine i smrti. A oni su još manji i treba im pomoć. Podari im novi život, neka okušaju da se spasu. Zima će reći da li smo pogrešili.

A ona ga je slušala i plakala; a suze su se slivale niz njeno neobično i prelepo lice uzvišenih patnji, i letele s izmučenih obraza na njegovo golo rame, natapajući oštru zemlju. Kažiprstom otklonivši jednu suzu ona tiho i poraženo, sa stankom, reče:

- Lažeš me, njima nema spasa: oni kao psi krvožedno naskaču jedni na druge, ne mare za tuđe boli, gramzivo brane sebe i mrze svoju decu.

Stajala je, poražena u sopstvenoj pobedi, pakosno likujući sebi i svojoj gorčini, a on je bio nem, i u nemogućnosti da nađe pravu reč. I

još reče ona:

- Ovoga puta greh će biti na tebi.

I ona nestade, pretočivši se u Senku, a život se ponovo javi na zemlji. Adam, ponova lep i životan, slušajući poj ptica i gledajući u golubicu koja beše sletela na kamen, baci pogled niz braon liticu i u azurno more, koje je sunce polomljenog zraka osulo svetlošću; morska se voda zlatno penušila uz liticu. Na nebu se pojavi zvezda.

U pećini, Senka je usnula svoj večni san.